

YRKESORGANISASJONENES SENTRALFORBUND
KOMMUNE OSLO

**Tariffrevisjonen
1. mai 2015**

**Dok. 1
24. april kl. 12:30**

1. Innledning

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – Kommune Oslo (YS-K Oslo) redegjør i dette dokumentet for våre hovedprinsipper ved tariffrevisjonen pr. 1. mai 2015. Nærmere presisering av kravene vil bli gitt senere under forhandlingene.

Kravene viderefører våre prioriteringer i hovedtariffoppgjøret 2014 og bygger på YS inntektspolitiske dokument for 2015; jf. vedlegg 1.

Med bakgrunn i YS inntektspolitiske dokument legger vi til grunn at alle våre medlemmer i Oslo kommune får en rettmessig andel av verdiskapingen i samfunnet og at det er rom for reallønnsøkning.

2. Forhandlingsgrunnlag

Det vises til Overenskomsten reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår, som lyder:

«§ 18.3 2. avtaleår

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom Oslo kommune og forhandlingssammenslutningene om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt lønnsutviklingen for arbeidere og funksjonærer i industrien i LO/NHO-området og andre sammenlignbare tariffområder.

Dersom rapporten «Grunnlaget for inntektsoppgjørene i 2015» fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene viser en høyere lønnsutvikling i frontfaget enn i kommunesektoren fra 2013 til 2014, skal differansen legges til et troverdig anslag for lønnsveksten 2014-2015 i frontfaget. Disse elementene vil være grunnlaget for rammen for Oslo kommunes tariffoppgjør i 2015.

Hvis partene ikke blir enige ved forhandlinger, kan partene si opp overenskomsten innen 14 dager etter at forhandlingene er avsluttet med 14 – fjorten - dagers varsel – med utløp tidligst 1.mai 2015.

Arbeidstakerorganisasjonenes valgte organer (representantskap, landsstyre, hovedstyre) skal ha fullmakt til å godkjenne et forhandlingsresultat eller meglingsforslag.

Twistebehandling (interessetvist) omfatter lønnsregulering etter første ledd ovenfor, og andre enkeltstående spørsmål vedrørende lønns- og arbeidsvilkår som partene er enige om å ta opp under forhandlingene. Andre lønns- og arbeidsvilkår kan ikke bringes inn før tariffavtalen er opphørt, jf. § 18.1. ”

YS-K Oslo viser til ettersleppsproblematikken knyttet til mindrelønnsutvikling i Oslo kommune sammenlignet med privat sektor og resten av offentlig sektor:

Lønnsveksten for frontfaget 2013-2014 var 3,3% mens lønnsveksten for kommunesektoren var 3,2%. De siste 5 årene har industrien hatt en lønnsvekst på 21,8% mens kommunesektoren har hatt 20,5%. Dette fremgår av tabell 1.1 fra rapporten «Grunnlaget for inntektsoppgjørene i 2015» fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

Tabell 1.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for noen store forhandlingsområder. Per årsverk

	NHO-bedrifter i industrien				Virke- bedrifter i varehandel ¹	Finans- tjenester ²	Offentlig forvaltning ³	Statsansatte ⁴	Kommuneansatte			Spekter-bedrifter	
	Industri i alt	Industri- arbeidere	Industri- funksjonærer	Kommuneansatte i alt ⁵					Undervisnings- personell ⁶	Øvrige ansatte	Helsefore- takene ⁸	Øvrige bedrifter	
2005	4,0	3,4	4,3	3,9	7,7	3,4	3,4	3,4	3,0	3,6	3,3	3,6	
2006	4,3	3,6	4,6	4,2	5,6	4,0	4,5	3,9	2,6	4,5	3,7	4,8	
2007	5,3	5,5	5,7	5,0	5,2	4,9	5,1	4,8	3,6	5,3	4,9	5,3	
2008	6,1	5,7	6,3	4,4	9,2	6,7	6,7	6,7	5,7	7,1	6,5	6,2	
2009	4,2 ⁹	3,9 ⁹	4,5 ⁹	1,8 ⁹	0,4 ⁹	4,6	4,4	4,6	4,4	4,7	5,1	4,0	
2010	4,1	3,6	4,3	3,6	5,9	3,7	4,5	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5	
2011	4,6	4,4	4,7	3,6	4,9	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,0	4,1	
2012	4,2	4,1	4,1	3,3	3,0	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1	3,7	4,2	
2013	3,9	3,5	4,3	4,0	6,7	3,7	3,5	3,7	3,2	3,9	3,8	3,6	
2014	3,3	3,0	3,2	3,5	2,9	3,3	3,4	3,2 ⁷	2,3 ⁷	3,7 ⁷	3,4	3,3	
2004-2009	26,3	24,1	28,1	20,8	31,2	25,9	26,5	25,7	20,8	27,8	25,8	26,3	
Gj. sn. per år	4,8	4,4	5,1	3,9	5,6	4,7	4,8	4,7	3,9	5,0	4,7	4,8	
2009-2014	21,8	20,0	22,4	19,3	25,6	20,4	21,3	20,5	18,6	21,3	19,8	20,1	
Gj. sn. per år	4,0	3,7	4,1	3,6	4,7	3,8	3,9	3,8	3,5	3,9	3,7	3,7	
Årslønn 2014, per årsverk		449 700	669 500	-	-	486 400	524 300	462 000	507 200	447 800	523 900	492 100	
Årslønn 2014, heltidsansatte	-	-	-	457 700	659 300	-	-	-	-	-	-	-	
Antall årsverk 2014	172 000	91 500	80 500	84 000 ¹⁰	30 700 ¹⁰	615 200	142 200	374 300	88 800	285 500	98 700	46 500	

Tabellen viser at staten også har hatt høyere lønnsvekst enn kommunesektoren, men lavere lønnsvekst enn industrien de siste 5 årene.

Arbeidskraftbehovet de kommende år i kommunal sektor er økende. Lønnsnivået og utsiktene til lønnsutvikling er et viktig element i forhold til å tiltrekke seg nok arbeidskraft og arbeidskraft med den rette kompetansen. YS-K Oslo krever at årets lønnsoppgjør i Oslo kommune generelt bidrar til å beholde den gode arbeidskraften vi har, og i tillegg bidrar til å rekruttere ny arbeidskraft. Arbeidskraftbehovet er dokumentert i flere sammenhenger.

YS-K Oslo er svært bekymret om lønnsrelasjonene forrykkes til ulempe for de som har fagutdanning. Vi må unngå at de som allerede er ansatt og de unge som står overfor et utdanningsvalg, velger bort offentlig sektor.

For årets oppgjør har kommunene utenfor Oslo allerede før forhandlingene starter avtalt tillegg som i 2015 vil gi en lønnsvekst på 3,0%¹. Det betyr at de tar igjen deler av etterslepet i forhold til industrien, og antakelig også i forhold til staten.

3. Økonomi

- YS K Oslo krever kompensasjon for mindrelønnsutviklingen i forhold til industrien i LO/NHO-området og andre sammenlignbare tariffområder.
- YS-K Oslo krever at tilgjengelige midler gis som et generelt tillegg

Det tas forbehold om nye/endrede krav underveis i forhandlingene.

¹ Dette er tallet når man ser bort fra virkningen av streiken i 2014. Hvis senere virkningstidspunkt pga streik og høyere overheng som følge av dette tas inn i regnestykket er allerede avtalt lønnsvekst for 2015 på 3,2%.

Inntektspolitisk dokument 2015

Den økonomiske situasjonen foran inntektsoppgjøret 2015

YS vedtok i februar 2014 inntektspolitisk dokument for tariffperioden 2014-2016. Ved mellomoppgjøret 2015 vil dette fortsatt gjelde.

Et markert fall i etterspørselen fra petroleumsvirksomheten, en relativt svak utvikling både i fastlandsinvesteringene og husholdningenes etterspørsel ventes å bidra til svak aktivitetsvekst i 2015. Imidlertid har en svekket krone lettet situasjonen for norsk eksportsektor, og prognosene for etterspørselen etter tradisjonelle varer peker oppover. Internasjonale forhold trekker i litt ulike retninger. Situasjonen er fortsatt svak for mange land i Eurosonen, viktige eksportmarkeder for norsk konkurranseutsatt sektor, mens økonomien i USA viser tegn til bedring. I sum antas det å være en viss risiko for økt ledighet i 2015.

Disponibel realinntekt i Norge har vokst med 29 prosent i tiårsperioden fra 2004-2014. Fra 2004 har produktivitetsveksten vært svakere enn tidligere, og reallønnsveksten har støttet seg på et gunstig bytteforhold mot utlandet, der vi solgte dyrt og kjøpte billig på verdensmarkedet. Med fallet i oljeprisen er dette bytteforholdet ikke lenger like gunstig.

Frontfagsmodellen og ansvarlige lønnsoppgjør har bidratt til høy sysselsetting og god fordeling i Norge. Dersom eksportsektorens lønnsomhet svekkes betydelig, vil moderate lønnsoppgjør være det minst risikofylte og mest solidariske. Faren ved moderasjon er imidlertid at det kan øke forskjellene dersom norsk økonomi fortsetter å gå godt. Fagbevegelsen har derfor en viktig rolle i å ta ut den lønnsveksten det er realøkonomisk rom for, slik at den gode fordelingen videreføres. Det opprettholder etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting i norsk økonomi.

YS har lenge støttet opp om prinsippene bak frontfagsmodellen. Det må være lønnsveksten i industrien for arbeidere og funksjonærer samlet som skal være normgivende for resten av økonomien. Modellen må være en norm og praktiseres på en måte som sikrer fortsatt legitimitet blant arbeidstakerne, slik Holden-III-utvalget også understreket.

Videre er det viktig at lønnsdannelsen er fleksibel nok til å gi rom for nødvendige strukturelle endringer. For eksempel anslår SSB gjennom Helsemod at Norge vil kunne mangle 58000 helsefagarbeidere i 2035. Norge står overfor store utfordringer knyttet til det fremtidige arbeidskraftbehov, og det må vilje og ressurser til for å løse dette. YS mener frontfaget er viktig for en sunn utvikling i norsk økonomi, men at det ikke må hindre omstilling og rekruttering av rett kompetanse til samfunnsoppgaver vi vet vil øke i omfang fremover.

YS vil gjennomføre årets lønnsoppgjør samordnet. Det er sentralt at medlemmene får sin rettmessige andel av verdiskapningen, og YS legger til grunn at det er rom for reallønnsvekst i 2015. Det må sikres særskilte tillegg til lavtlønte.

Om forståelsen av frontfagsrammen

Frontfagets lønnsvekstrate er ukjent i selve lønnsåret. Denne vekstraten kjenner vi ikke før i februar året etter, når TBU legger fram sine beregninger. Det betyr at alle som ikke er utsatt for internasjonal konkurranse må ta en beslutning under usikkerhet. Normen for årets lønnsvekst i frontfaget må anslås for inneværende forhandlingsår.

I februar måned etterfølgende år vet man resultatet. Oppgjørene utenfor frontfaget kan først da justeres for feilanslag. Samtidig må man anslå hva man tror inneværende års lønnsvekst vil bli. Slik kan man, fra år til år, anslå og etterjustere for å få samme vekstrate over tid i hovedområdene i økonomien. Praktisering av frontfagsmodellen betyr at også eventuelle etterslep skal justeres.

Om regjeringens forslag til lovendringer

Regjeringen har foreslått betydelige endringer i arbeidsmiljøloven. Reglene om midlertidig ansettelse, arbeidstid, aldersgrenser og straff er foreslått endret. YS er sterkt kritiske til endringene som i all hovedsak forbedrer arbeidsgivernes rettigheter på bekostning av arbeidstakernes.

Det mest alvorlige er at regjeringen foreslår å fjerne hovedregelen om midlertidig ansettelse som har ligget fast i norsk rett i lang tid. Prinsippet går ut på at faste arbeidsoppgaver skal utføres av fast ansatte og er foreslått endret ved at arbeidsgivere skal kunne ansette midlertidig i inntil ett år uten at det er midlertidige oppgaver som skal utføres. YS tror dette vil føre til betydelige endringer i norsk arbeidsliv og mener det er uakseptabelt.

Regjeringens forslag er et angrep på det organiserte arbeidsliv. Det vil i sin tur svekke partssamarbeidet og samordningen av lønnsdannelsen. Samordningen av lønnsdannelsen understøtter både høy verdiskaping, god vekst og god fordeling, samtidig som det motvirker inflasjonsdriverne fra ukoordinerte lønnsoppgjør uten ankerfeste i den faktiske, makroøkonomiske situasjonen. Økt midlertidighet fører til dårlig fordelingspolitikk og øker andelen av lavproduktive jobber i økonomien. Regjeringens forslag vil undergrave en styrke i norsk økonomi som er godt beskrevet, blant annet i Holden III.

Det er ikke belegg for å tro at regjeringens forslag til utvidete åpningstider og søndagsåpne butikker og filialer medfører tilsvarende omsetningsøkning. Forslagene tvinger virksomheter til å holde lenger åpent i konkurranse med hverandre, og reduserer produktiviteten samlet. Dermed faller grunnlaget for reallønnsøkninger. Myndighetene har et ansvar for å balansere tilgjengelighet på varer og tjenester med rammevilkår som gjør det mulig å drive bedriftsøkonomisk effektivt, samfunnsøkonomisk lønnsomt og samtidig opprettholde et godt arbeidsliv. Det er vanskelig å se at en slik avveining peker i retning av enda mer utvidet åpningstid.

Det er videre foreslått endringer i arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid som gir færre begrensninger i hvordan arbeidsgiver kan organisere arbeidstiden. Dette er også endringer som er til ugunst for arbeidstakerne og som en samlet norsk fagbevegelse kjemper i mot.